

VẤN ĐỀ XÂY DỰNG ĐẢNG TRONG TÁC PHẨM

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ CON ĐƯỜNG ĐI LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM CỦA TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN PHÚ TRỌNG

TS CHU MINH QUỐC
ThS ĐINH THỊ THUY BÌNH
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Lịch sử Cách mạng Việt Nam 93 năm qua cho thấy, vấn đề xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh trong điều kiện Đảng cầm quyền có một vị trí ý nghĩa vô cùng quan trọng, vừa là cơ sở để củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng, đồng thời còn giúp cho Đảng có được mối quan hệ gắn bó mật thiết với nhân dân, khơi dậy tiềm năng sáng tạo, khát vọng phát triển vì một Việt Nam hùng cường, phát huy quyền làm chủ của Nhân dân; khuyến khích, động viên nhân dân tích cực tham gia xây dựng Đảng và Nhà nước; đáp ứng ngày càng tốt hơn sự kỳ vọng, xứng đáng với sự gửi gắm niềm tin của Nhân dân.

Trong tác phẩm *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam* của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, vấn đề xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh là một nội dung được đề cập rất đậm nét, sâu sắc, toàn diện và đầy tâm huyết.

Nội dung, giải pháp xây dựng Đảng được đề cập trong tác phẩm của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng

Một là, tăng cường xây dựng Đảng về chính trị và trình độ trí tuệ

Đây là vấn đề có tính nguyên tắc, có ý nghĩa sống còn đối với chế độ ta, là nền tảng vững chắc của Đảng ta, không cho phép ai được ngả nghiêng, dao động. Mọi biểu hiện xem nhẹ xây dựng Đảng về

chính trị là biểu hiện của sự suy thoái về tư tưởng chính trị, tự diễn biến, tự chuyển hóa trong nội bộ.

Để xây dựng Đảng về chính trị, vấn đề quan trọng hàng đầu là phải tuyệt đối kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, giữ vững bản chất giai cấp công nhân của Đảng. Tổng Bí thư chỉ rõ: Đảng “phải luôn luôn kiên định và vững vàng trên nền tảng tư tưởng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin - học thuyết khoa học và cách mạng của giai cấp công nhân và quần chúng lao động”¹. Tổng Bí thư cũng chỉ rõ, trong điều kiện Đảng ta là đảng cầm quyền, hoạt động trong môi trường phát triển kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế; cán bộ, đảng viên giữ nhiều trọng trách, hằng ngày, hằng giờ tiếp xúc với hàng và tiền, gắn liền với lợi ích cá nhân, đối mặt với bao cám dỗ, với mặt trái của cơ chế thị trường, chúng ta càng phải chăm lo giữ vững bản chất cách mạng và tính tiên phong của Đảng. Nếu không nhận thức sâu sắc điều này, nếu cán bộ, đảng viên không kiên định mục tiêu lý tưởng của Đảng, không vững vàng về tư tưởng, bản lĩnh chính trị thì rất dễ bị thoái hóa, biến chất.

Cùng với tăng cường xây dựng Đảng về chính trị, đòi hỏi Đảng phải đồng thời nâng cao trình độ trí tuệ của Đảng. Bởi lẽ, có bản lĩnh chính trị nhưng không có trình độ trí tuệ thì Đảng không thể có đường lối lãnh đạo đúng đắn, sáng suốt. Vì vậy, Tổng Bí thư chỉ rõ phải tiếp tục nâng cao bản lĩnh, trình độ, trí tuệ của Đảng trong hoạch định và thực

hiện đường lối, chính sách, phù hợp với thực tiễn Việt Nam và xu hướng phát triển của thời đại. Để nâng cao bản lĩnh chính trị, trình độ trí tuệ của Đảng, bên cạnh việc vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, “cần tiếp thu, bổ sung một cách có chọn lọc trên tinh thần phê phán và sáng tạo những thành tựu mới nhất về tư tưởng và khoa học để chủ nghĩa, học thuyết của chúng ta luôn luôn tươi mới, luôn luôn được tiếp thêm sinh lực mới, mang hơi thở của thời đại, không rơi vào xơ cứng, trì trệ, lạc hậu so với cuộc sống”².

Hai là, coi trọng xây dựng Đảng về tư tưởng

Theo Tổng Bí thư, vấn đề cốt lõi của xây dựng Đảng về tư tưởng là phải “kiên định, vững vàng trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đồng thời không ngừng bổ sung, phát triển sáng tạo, phù hợp với thực tiễn Việt Nam; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới, thực hiện nghiêm các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng. Tăng cường giáo dục truyền thống văn hóa, lịch sử và cách mạng vẻ vang của Đảng và dân tộc; không ngừng nâng cao trình độ lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên; thường xuyên đấu tranh, ngăn chặn âm mưu, hoạt động chống phá của các thế lực thù địch, phản động, đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng”³.

Hiện nay, mặc dù đất nước ta đã qua 37 năm thực hiện công cuộc đổi mới, 32 năm thực hiện Cương lĩnh năm 1991, song hiện vẫn còn không ít vấn đề lý luận, thực tiễn chưa được luận giải thấu đáo và sáng tỏ. Bên cạnh đó, còn có thêm những vấn đề mới mà thực tiễn phát triển của thế giới, nhất là của Việt Nam đặt ra cần được nghiên cứu, tổng kết để góp phần phát triển, hoàn thiện chủ trương, đường lối của Đảng, làm cơ sở tăng cường sự thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận trong xã hội, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch, phản động. Chính vì vậy, Tổng Bí thư nhấn mạnh, “không thể để kéo dài tình trạng còn lạc hậu của lý luận so với sự vận động và đòi hỏi của thực tiễn. Lý luận phải vươn lên dẫn đường và đồng hành với thực tiễn, “phải có tầm nhìn vượt trước”, phải

tạo được những bước đột phá về lý luận phát triển, khai thông những điểm nghẽn về tư duy, nhận thức, quan điểm phục vụ cho việc hoàn thiện thể chế, xây dựng đường lối, chủ trương, định hướng, chính sách phát triển; khơi dậy khát vọng và phát huy ý chí, quyết tâm vươn lên của cả dân tộc; phấn đấu thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ mà Đại hội XIII của Đảng đã đề ra”⁴.

Ba là, đẩy mạnh xây dựng Đảng về đạo đức, xây dựng văn hóa Đảng, văn hóa chính trị

Đây là nội dung được Tổng Bí thư đề cập rất đậm nét và sâu sắc trong tác phẩm, bởi xét cho cùng, đạo đức là cái “gốc”, nền tảng của đạo làm người, làm cán bộ của cán bộ, đảng viên. Mỗi cán bộ, đảng viên cần nghiêm túc thực hiện trách nhiệm nêu gương; người có chức vụ càng cao, cương vị càng lớn, nhất là người đứng đầu các cơ quan, đơn vị trong Đảng và trong bộ máy chính quyền lại càng phải gương mẫu trong tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống, phong cách, tác phong, lễ lễ công tác để quần chúng, nhân dân noi theo, như lời Bác dạy: “một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”.

Xây dựng Đảng về đạo đức được Tổng Bí thư phát triển lên một tầm cao mới, yêu cầu mới và đặt trong mối quan hệ với xây dựng văn hóa Đảng, văn hóa chính trị. Trong bài phát biểu tại Hội nghị toàn quốc sơ kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị, Tổng Bí thư chỉ rõ, tiếp tục đưa “việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trở thành việc làm thường xuyên, nhu cầu văn hóa tinh thần trong Đảng, tạo dấu ấn rõ rệt về xây dựng văn hóa đảng, để Đảng ta thật sự “là đạo đức, là văn minh”⁵.

Nội dung xây dựng văn hóa Đảng, văn hóa chính trị được Tổng Bí thư đề cập ở các bài viết trong tác phẩm với những yêu cầu như chú trọng mối quan hệ giữa văn hóa và chính trị, văn hóa và kinh tế; xây dựng văn hóa trong Đảng và trong hệ thống chính trị; xây dựng văn hóa công chức, văn hóa công vụ, đặc biệt là đạo đức công vụ, chú trọng sự nêu gương của cán bộ, đảng viên. Chú trọng xây dựng Đảng và hệ thống chính trị về văn hóa, đạo đức; kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, để Đảng ta và hệ thống chính trị của nước ta thật sự là

đạo đức, là văn minh, tiêu biểu cho lương tri và phẩm giá con người Việt Nam. Xây dựng văn hóa trong lãnh đạo, quản lý; phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ cấp chiến lược, người đứng đầu theo tư tưởng, đạo đức, phong cách văn hóa của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Nâng cao vai trò, năng lực lãnh đạo của Đảng; hiệu quả quản lý của Nhà nước; sự tham gia tích cực của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong sự nghiệp phát triển văn hóa.

Bốn là, tiếp tục xây dựng Đảng về tổ chức, cán bộ, đảng viên, kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng chống tham nhũng, tiêu cực

Xây dựng Đảng về tổ chức, cán bộ, đảng viên và đấu tranh phòng chống tham nhũng, tiêu cực là nội dung được Tổng Bí thư đặc biệt quan tâm. Tổng Bí thư chỉ rõ, phải “tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cán bộ cấp chiến lược và người đứng đầu đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”⁶, đội ngũ cán bộ “có bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức cách mạng trong sáng, hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, có năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Cán bộ dù ở vị trí nào cũng phải luôn luôn có ý thức đầy đủ về trách nhiệm của mình, làm “đúng vai, thuộc bài”, thật sự có chất lượng, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao; gắn bó mật thiết với nhân dân, được nhân dân tin yêu, quý trọng. Thực hiện tốt chủ trương khuyến khích, bảo vệ những cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, luôn nỗ lực hành động vì lợi ích chung”⁷.

Nội dung các khâu của công tác cán bộ được Tổng Bí thư đề cập khá toàn diện, sâu sắc, như: đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác quy hoạch và luân chuyển cán bộ; chủ động phát hiện nguồn cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp, nhất là cán bộ cấp chiến lược, bảo đảm tính kế thừa, ổn định, đổi mới; công tác luân chuyển cán bộ phải phù hợp với chức danh quy hoạch; bảo đảm cân đối, hài hòa giữa luân chuyển cán bộ với phát triển nguồn cán bộ tại chỗ; nâng cao chất lượng công tác đánh giá cán bộ theo hướng thật sự công tâm, khách quan, có tiêu chí rõ ràng và thông qua sản phẩm cụ thể; kịp thời miễn nhiệm, cho từ chức, thay thế những cán bộ năng lực hạn chế, uy tín thấp, mắc sai phạm mà không chờ đến hết nhiệm kỳ, hết thời hạn bổ nhiệm. Tuyệt đối

chống tư tưởng cục bộ, bè phái, “lợi ích nhóm”, tiêu cực. Thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy dân chủ gắn liền với tăng cường trách nhiệm của cấp ủy và người đứng đầu trong công tác cán bộ. Tăng cường kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ một cách thực chất và hiệu quả; không để lọt những người không đủ tiêu chuẩn, có biểu hiện cơ hội chính trị, tham vọng quyền lực vào đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp...

Xây dựng Đảng về tổ chức, cán bộ và đảng viên phải đi đôi với đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với quyết tâm cao, thái độ kiên quyết, không khoan nhượng và hành động quyết liệt, thiết thực, hiệu quả. Bởi tham nhũng là một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của Đảng và chế độ ta. Tổng Bí thư nhấn mạnh: “chống tham nhũng là “chống giặc nội xâm”, là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên, vừa cấp bách, vừa khó khăn, phức tạp, lâu dài; phải tiến hành kiên quyết, kiên trì, liên tục, “không ngừng”, “không nghỉ” ở tất cả các cấp, các ngành, các lĩnh vực”, thực hiện đồng bộ các biện pháp chính trị, tư tưởng, tổ chức, hành chính, kinh tế, hình sự; với những bước đi vững chắc, tích cực, chủ động và có trọng tâm, trọng điểm; phải xây dựng cho được một cơ chế phòng ngừa chặt chẽ để “không thể tham nhũng”, một cơ chế răn đe, trừng trị nghiêm khắc để “không dám tham nhũng” và một cơ chế bảo đảm để “không cần tham nhũng”⁸. Kết hợp chặt chẽ giữa tích cực phòng ngừa với chủ động phát hiện, xử lý nghiêm minh, kịp thời những hành vi tham nhũng, tiêu cực; xử lý đồng bộ kỷ luật đảng, kỷ luật hành chính và xử lý bằng pháp luật hình sự đối với những người vi phạm, bất kể đó là ai. Đặc biệt, Tổng Bí thư nhấn mạnh: “phải xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác phòng, chống tham nhũng thật sự có bản lĩnh, thật sự liêm chính, trong sạch; không chịu bất cứ sức ép không trong sáng nào của tổ chức, cá nhân; bất cứ sự cám dỗ, mua chuộc nào của những kẻ phạm tội”⁹.

Năm là, củng cố mối quan hệ gắn bó mật thiết với nhân dân, dựa vào dân để xây dựng Đảng

Gắn bó mật thiết với nhân dân là bản chất, cội nguồn sức mạnh của Đảng. Tổng Bí thư khẳng định: “Một đảng cách mạng chân chính có đường lối đúng, có tổ chức chặt chẽ, có đội ngũ cán bộ, đảng

viên trong sạch, gương mẫu, tận tụy, gắn bó mật thiết với nhân dân, được nhân dân ủng hộ, thì đảng đó có sức mạnh vô địch, không thế lực nào ngăn cản nổi trên con đường dẫn dắt dân tộc đi lên”¹⁰.

Tổng Bí thư chỉ rõ, từ thực tiễn công cuộc đổi mới, Đảng ta rút ra một số bài học kinh nghiệm quý báu, trong đó có bài học về tôn trọng nhân dân, gắn bó mật thiết với nhân dân, học hỏi nhân dân, hết lòng, hết sức phục vụ nhân dân, chịu sự giám sát của nhân dân; phát huy sức mạnh to lớn của nhân dân trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn an ninh, trật tự, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Trong mọi công việc của Đảng và Nhà nước, phải luôn luôn quán triệt sâu sắc quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh “dân là gốc”, “phải gần dân, giúp dân, học dân”; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên quyết, kiên trì thực hiện phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Phải đề cao vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của nhân dân trong chiến lược phát triển đất nước. “Nhân dân là trung tâm, là chủ thể của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; mọi chủ trương, chính sách phải thực sự xuất phát từ cuộc sống, nguyện vọng, quyền và lợi ích chính đáng của nhân dân; lấy hạnh phúc, ấm no của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu”¹¹, là tiêu chí để đánh giá chất lượng tổ chức bộ máy và chất lượng cán bộ, đảng viên.

Để củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Tổng Bí thư yêu cầu phải kiên quyết, tích cực làm trong sạch đội ngũ cán bộ của Đảng, khắc phục các hiện tượng sa sút, suy thoái về phẩm chất, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên, củng cố và xây dựng các tổ chức đảng thật trong sạch, vững mạnh, làm cho Đảng thật sự là người lãnh đạo, người đầy tớ thật trung thành của Nhân dân. Phát huy dân chủ, nâng cao ý thức trách nhiệm, nêu gương, tinh thần phục vụ nhân dân của cán bộ, công chức, viên chức. Luôn đối thoại, lắng nghe, học hỏi, tiếp thu ý kiến, giải quyết khó khăn, vướng mắc và yêu cầu chính đáng của nhân dân; tin dân và tôn trọng dân. Đồng thời, phát huy tính tích cực chính trị - xã hội, quyền và trách nhiệm của nhân dân tham gia xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức

chính trị - xã hội, xây dựng đội ngũ đảng viên, cán bộ, công chức...

Sáu là, tăng cường hơn nữa công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật đảng

Để xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, Tổng Bí thư yêu cầu các cấp ủy, tổ chức đảng và ủy ban kiểm tra các cấp cần phải tiếp tục nhận thức thật sâu sắc và đầy đủ hơn nữa vị trí, vai trò, tầm quan trọng của công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng; chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Ủy ban Kiểm tra Trung ương và ủy ban kiểm tra các cấp.

Tiếp tục xây dựng và hoàn thiện các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước theo hướng tăng cường trách nhiệm, đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu lực, hiệu quả của công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng.

Công tác kiểm tra, giám sát phải được tiến hành thường xuyên, toàn diện, công khai, dân chủ, thận trọng và chặt chẽ, trong đó lấy cảnh báo, phòng ngừa, ngăn chặn là chính. Phải giữ vững các nguyên tắc của Đảng, coi trọng chứng cứ, không suy diễn, không áp đặt, không thành kiến, thực hiện đúng phương châm “Chủ động, chiến đấu, giáo dục, hiệu quả”. Kết hợp chặt chẽ giữa xây và chống; xây là nhiệm vụ cơ bản, chiến lược lâu dài; chống là nhiệm vụ quan trọng, cấp bách.

Các cấp ủy, nhất là người đứng đầu, phải tổ chức thực hiện tốt công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng theo chức năng, nhiệm vụ và tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn cấp ủy, tổ chức đảng cấp dưới thực hiện công tác kiểm tra, giám sát. Phải tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ kiểm tra đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Có thể nói rằng, tác phẩm *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam* đã đề cập những vấn đề lý luận và thực tiễn về xây dựng Đảng một cách sâu sắc. Đây là tài liệu hết sức quý báu phục vụ việc nghiên cứu, học tập, giáo dục chính trị, tư tưởng và nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên, nhân dân.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. Nguyễn Phú Trọng: *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb CTQG - ST, H, 2022, tr. 37, 37 - 38, 56, 227 - 228, 336, 48, 379, 405, 412, 212, 48.